

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	105-25/293165
Otsuse kuupäev	26.05.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Asfaldigrupp OÜ vaidlustus Tartu Linnavalitsuse riigihankes „Teguri tn lõigus Tähe tn – Turu tn ja Tähe tn lõigus Ringtee tn – linnapiir taastusremont“ (viitenumber 293165) Asfaldigrupp OÜ hankemenetlusest kõrvaldamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Asfaldigrupp OÜ, esindaja Silver Reiljan Hankija, Tartu Linnavalitsus, esindaja Jüri Mölder
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel

1. Jätta rahuldamata Asfaldigrupp OÜ vaidlustus Tartu Linnavalitsuse riigihankes „Teguri tn lõigus Tähe tn – Turu tn ja Tähe tn lõigus Ringtee tn – linnapiir taastusremont“ (viitenumber 293165).
2. Jätta Asfaldigrupp OÜ poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 02.04.2025 avaldas Tartu Linnavalitsus (edaspidi ka Hankija) lihthankemenetluse „Teguri tn lõigus Tähe tn – Turu tn ja Tähe tn lõigus Ringtee tn – linnapiir taastusremont“ (viitenumber 293165) (edaspidi Lihthange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 16.04.2025, esitasid pakkumuse 5 pakkuja, sh Asfaldigrupp OÜ.

2. 21.04.2025 otsusega kõrvaldas Hankija Asfaldigrupp OÜ hankemenetlusest.

3. 24.04.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Asfaldigrupp OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele kõrvaldada Asfaldigrupp OÜ hankemenetlusest.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 30.04.2025 kirjaga nr 12.2-10/105 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 06.05.2025 ja neile vastamiseks 09.05.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud tähtpäevadeks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Asfaldigrupp OÜ**, põhjendas vaidlustust järgmiselt.

5.1. Hankija otsus Asfaldigrupp OÜ hankemenetlusest kõrvaldamiseks RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel on õigusvastane.

5.2. RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaselt võib hankija kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi. Töendamiskoormis asjaolu osas, et pakkuja suhtes esineb RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud kõrvaldamise alus, lasub hankijal.

5.3. Tulenevalt töendamiskoormuse jaotusest ja asjaolust, et hankija kaalutlusotsuste seaduslikkuse hindamisel on keske tähendusega otsuse põhjendused, on ka RHS § 95 lg 4 p-ile 8 tugineva kõrvaldamisotsuse tegemisel oluline, et otsus oleks piisavalt motiveeritud

5.4. Hankija on rikkunud kaalutlusreegleid ning RHS § 96 lg-st 5 tulenevat põhjendamiskohustust. Hankija on tuvastanud otsuse aluseks olevad asjaolud ebaõigesti, võtnud arvesse asjaspepuutumatud asjaolusid ning teostanud kaalumist vastuolus sätte eesmärgi ning proportsionaalsuse põhimõttega.

5.5. Vaidlustatud otsusest ei nähtu sisuliselt rikkumisi, millele tuginedes otsustas Hankija Vaidlustaja hankemenetlusest kõrvaldada. Hankija on otsuses vaid märkinud, et riigihangete registris (edaspidi RHR) on kolm Asfaldigrupp OÜ 2024 hankemenetlust, mille raames rakendati pakkuja suhtes leppetrahvi. RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud aluse rakendamisel omab tähtsust eelkõige hankelepingu rikkumise fakt ning rikkumistega seotud asjaolud, mitte pelgalt leppetrahvi kohaldamine või mittekohaldamine.

5.6. RHS § 95 lg 4 p-i 8 rakendamine eeldab, et ettevõtja oleks rikkunud hankelepingust tulenevat olulist nõuet ja seda omakorda oluliselt või pidevalt. Ilma otsuses konkreetsetele rikkumistele osutamata ja nendega seotud asjaolusid välja toomata ei ole võimalik kontrollida, kas otsuses väljatoodud õiguskaitsevahendite esemeks olevaid rikkumisi saab käsitada olulise nõude olulise rikkumisena. Samuti ei ole sellel põhjusel võimalik otsuse alusel tuvastada, millistest kaalutlustest lähtuvalt ning milliste rikkumistena on Hankija ise otsuses kajastatud õiguskaitsevahendite rakendamise aluseks olevaid asjaolusid käsitanud.

5.7. Otsus on õigusvastane ka seetõttu, et Hankija on tuvastanud faktilised asjaolud ebaõigesti ning lähtunud otsuse tegemisel sobimatutest kaalutlustest. Hankija viitab otsuse tekstis ka riigihankele viitenumbriga 223372, kuid otsuse resolutiivosa kohaselt otsustas Hankija kõrvaldaja Vaidlustaja hankemenetlusest RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisu täitmise tõttu, kuna pakkuja on oluliselt rikkunud varasemalt sõlmitud hankelepingu (sõlmitud riigihangete viitenumbritega 276694, 279541 ja 276672 tulemusel), mille tõttu on hankeleping üles öeldud ja/või makstud leppetrahvi.

5.8. Hankija on otsuse põhjendamisel toonud välja üksnes asjaolu, et RHR-is on nähtavad lepingud, mille puhul on Vaidlustajalt nõutud leppetrahvi. Seda, milles rikkumised täpsemalt seisnevad, kas need on käsitatavad asjaomaste lepingute oluliste nõuetena ning miks võib rikkumisi pidada oluliseks ja/või pidevaks, ei ole Hankija piisavalt analüüsinud. Otsusest ei nähtu, et Hankija oleks kaalutlusõigust üldse kasutanud.

5.9. Kui Hankija peaks oma argumentatsiooni vaidlustusmenetluses täiendama ja täpsustama, siis ei saa vaidlustuskomisjon alles vaidlustusmenetluses esitatud argumente arvesse võtta. Hankija pidi Vaidlustaja suhtes hindama igat konkreetset hankelepingu rikkumist, s.o kas rikutud tingimust saab pidada vastava lepingu oluliseks osaks ja kas rikkumine oli oluline või pidev. Peale selle peavad Hankija otsusest nähtuma küllaldased kaalutlused, miks on selline teguviis proportsionaalne. Viimane hõlmab mh hinnangut sellele, millistel põhjustel on Vaidlustaja varasem tegevus muutnud ta Hankija jaoks sedavõrd ebausaldusväärseks, et temaga lepingu sõlmimine oleks mõistlikust seisukohast vastuvõetamatu. Vaidlustatud Hankija otsus nendele nõuetele ei vasta.

5.10. Hankija 21.04.2025 otsus on õigusvastane ainuüksi põhjusel, et Hankija ei ole nõuetekohaselt täitnud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest võrsuvat ja RHS § 96 lg-s 5 konkretiseeritud pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamise otsuse põhjendamise kohustust ja on jätnud kasutamata oma kaalutlusõiguse.

5.11. Vaidlustaja puhul ei esine RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud kõrvaldamise aluseid. Vaidlustajaga seotud riigihangete viitenumbritega 276694, 279541 ja 276672 puhul rikkumisena märgitud tähtaegade ületamiste puhul ei olnud tegemist oluliste tingimuste oluliste ega pidevate rikkumistega ning nendele tuginedes Vaidlustaja kõrvaldamine Riigihankest ei ole proportsionaalne ega anna alust pidada Vaidlustajat niivõrd ebausaldusväärseks, et temaga lepingu sõlmimine oleks vastuvõetamatu.

5.12. RHS § 95 lg 4 p 8 näeb pakkuja kõrvaldamise täiendavate tingimustena ette asjaolu, et võlgniku suhtes on rakendatud õiguskaitsevahendeid. Tulenevalt VÕS § 101 lg-st 3 ei ole õiguskaitsevahendit seoses lepingu rikkumisega võlgniku vastu võimalik rakendada, kui rikkumise põhjustas võlausaldaja enda tegu või temast tulenev asjaolu või sündmus, mille toimumise riisikot ta kannab. Lisaks sellele poleks vähemalt üldjuhul proportsionaalne lugeda RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamisel oluliseks nn formaalset rikkumist (VÕS § 103 kohaselt vabandatav rikkumine), sest võlgnik ei saanud seda mõjutada ega lepingu sõlmimise ajal arvestada. Sedalaadi rikkumine ei saa reeglina tekitada põhjendatud kahtlust ettevõtja usaldusväärsuses seoses tulevikus sõlmitavate hankelepingtonga.

5.13. RHS § 97 lg 1 kohaselt võib pakkuja või taotleja, kellel esineb vähemalt üks RHS § 95 lõike 1 punktides 1–3 ja lõike 4 punktides 2–11 nimetatud alustest, riigihankes, mille eeldatav maksumus on vähemalt võrdne rahvusvahelise piirmääraga, esitada tõendid selle kohta, et ta on võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks. Kui Hankija leidis, et Vaidlustaja suhtes võib esineda RHS § 95 lg 4 p-is 8 toodud kõrvaldamise alus, siis tuli Hankijal enne otsuse tegemist anda Vaidlustajale võimalus esitada oma seisukohad ja võimalikud tõendid selle kohta, et Vaidlustaja on võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks. Hankija seda ei teinud.

5.14. Vaidlustaja selgitab riigihangete viitenumbritega 276694, 279541 ja 276672 tulemusel sõlmitud lepingute täitmise käigus määratud leppetrahvidega seonduvat.

5.14.1. Riigihanke viitenumber 276694 tulemusel sõlmitud lepingu alusel toimus Karlova kooli parkla ümberehitus / asfalteerimine. Riigihanke maht oli ca 80 000 eurot käibemaksuta. Lepingu täitmiseks tuli ehitada parkla hiljemalt 31.07.2024. Vaidlustaja esitas allhankena tellimuse reovee õlipüüdurile, mis tuli paigutada parkla sadevee süsteemi, kuid Vaidlustajale tarniti ebaõige spetsifikatsiooniga õlipüüdur. Õige õlipüüdur tarniti ja Karlova kooli parkla anti üle 31.08.2024, s.o päev enne, kui koolil oli tegelik vajadus asuda parklat reaalset kasutama. Seoses asjaoluga, et õppetöö algas 01.09.2024 ei saanud, tulenevalt parkimise vähesest intensiivsusest, õlipüüdur olla ohuks keskkonnale ega takistuseks autode parkimiseks. Hankija pidas vajalikuks siiski leppetrahvi rakendamist summas 6540,38 eurot.

5.14.2. Riigihanke viitenumber 279541 tulemusel sõlmitud lepingu alusel toimusid Tartumaal, Kambja vallas tee (tänav) asfalteerimistööd. Kokkulepitud tööd said tähtajaks valmis ja anti tähtaegselt kasutusse. Vaatamata sellele, et tavapäraselt teede ehitamisel ei kajastata teede puhul nende kõrguslikke andmeid (oluline on üksnes tööde maht ja ulatus), siis sellel juhul esitas hankija esindaja palve saada ka kõrguslikke andmeid. Tulles vastu hankija soovile, tellis Vaidlustaja teostusjoonistele täiendavalt tee paiknemise kõrguslikud andmeid, milliste mõõtmiste ja projektis kajastamise tõttu lükkus täitmise tähtaeg edasi 56 päeva võrra. Samuti oli viivituse põhjuseks hankija esindaja lepinguga mitte hõlmatud soov saada enda valdusesse andmed tee pinnase „puurkehade“ osas. Selleks puuriti valmis ehitatud teesse sellekohased süvendid ja anti need laborisse analüüsimiseks, milliste vastuse saamine oli samuti põhjuseks tööde üleandmise vormistamisega viivitamisele. Alusetud on süüdistused garantii mitteandmisest, kuivõrd hankijaga on lepitud kokku, et hankija ei tasu (ei ole käesoleva ajani tasunud) 2% lepingu hinnast ja hoiab seda garantiitasuna enda arvelduskontol. Kambja vald on valmis kinnitama tööde tähtaegset valmimist, samuti asjaolu, et viivitus on tekkinud üksnes töödega kaasneva tehnilise dokumentatsiooniga, milline ei ole kunagi takistanud valminud töö kasutamist. Trahvi hankija ei määranud.

5.14.3. Riigihanke viitenumber 276672 tulemusel sõlmitud lepingu alusel toimus tänavavõrgu rekonstrueerimine Tartus, Jaama tänaval. Tööd teostati tähtajaks. 10 päeva võrra viibis tööde üleandmise vormistamine üksnes tööde osa, mis oli seotud tänavate ristmikule valgusfooride paigaldamisega. Üleandmise vormistamise viibimise põhjuseks oli asjaolu, et Vaidlustaja allhankija Traffest OÜ oli tellinud ebaõiged valgusfooride releed. Tartu linn esitas Vaidlustajale ca 2000 euro suuruse leppetrahvi nõude (riigihanke maht oli ca 600 000 eurot).

5.15. Väheoluliste puuduste esinemine mahukate ehitustööde käigus on pigem tavapärane kui erandlik. Tavapärane on olukord, kus suuremahuliste tööde osas on tellijal / hankijal erisoove, täpsustusi ja esineb väheolulisi vajakajäämisi, millised ehitaja poolt mõistliku aja jooksul kõrvaldatakse. Lihthankes on esitanud pakkumused lisaks Vaidlustajale veel 4 pakkujat. Vaidlustaja on veendunud, et olukorras, kus suuremahuliste projektide täitmisel on mõnepäevased viivitused pigem tavapärased, kui erandlikud, ei ole Hankija poolt Vaidlustaja kõrvaldamisel tegemist pakkujate võrdse kohtlemisega.

5.16. Hankija viidatud lepingute täitmisel ilmnenu puudused on väheolulised, ei ole takistanud valminud objektide kasutamist ja ei ole toonud kaasa kahju tekkimist hankijatele. Pigem on need tingitud hankija soovidele vastutulekust, allhankijate eksimustest või muudest lepingu hinda ja saavutatavat eesmärki silmas pidades väheolulistest asjaoludest.

6. Hankija, **Tartu Linnavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

6.1. Hankija ei nõustu Vaidlustaja etteheidetega. Hankija on esitanud otsuses kaalutlused ning põhjendused Vaidlustaja poolt kolme varasema riigihankelepingu olulise lepingu tingimuse rikkumise kohta olulises mahus.

6.2. Hankija on vaidlustatud otsuses näidanud, milles seisneb varasemate hankelepingute rikkumine, esitanud põhjendused, et rikkumine oli oluline ning hinnangu, et konkreetset rikutud tingimust saab pidada vastava lepingu oluliseks osaks. Hankija hinnangul ei vaja otsuses erilist kaalumist asjaolu, kas lepingu täitmise tähtaeg on oluline lepingutingimus. Asjaolu, et riigihangete alusdokumentides esitatud lepingu täitmise tähtaeg on oluline lepingutingimus, on üldteada asjaolu ainuüksi võrdse kohtlemise põhimõttest tulenevalt. Kui teised varasematel riigihangetel osalenud pakkujad teadnuks, et saavad lepinguid omatahtsi täita ükskõik kui kaua, oleksid nad teinud ise suure tõenäosusega ka soodsama pakkumuse ja osutunuks võib-olla ise edukaks pakkujaks.

Vaidlustatud otsusest nähtub, et kõigi kolme lepingu puhul on ületatud lepingu täitmise tähtaegu määral, mis kvalifitseerub oluliseks lepingurikkumiseks. Tõendiks on otsuses esitatud väljavõtted lepingute punktidest, mille sõnastustest nähtub, et tähtaja ületamist toimepandud mahus loetakse oluliseks rikkumiseks.

Otsuses osundatud varasemate lepingute rikkumise tõttu on Asfaldigrupp OÜ kui töövõtja suhtes kohaldatud leppetrahve. Leppetrahvi kohaldamisega on tegemist ka juhul, kui leppetrahv on kinni peetud tasaarvestuse korras viimasest tasumisele kuuluvast arvest.

6.3. Hankijale on arusaamatu Vaidlustaja etteheide, et Hankija on tuvastanud varasemate lepingute rikkumiste faktilised asjaolud ebaõigesti. Hankija esitab ülevaate kolme otsuses esitatud lepingu rikkumiste faktiliste asjaolude kohta.

Karlova kooli parkla rajamine (hankeleping sõlmiti riigihanke viitenumber 276694 tulemusena)

6.3.1. Selle hankelepingu täitmisel esinenud puudustega on RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseis täidetud, kuna Asfaldigrupp OÜ rikkus töövõtjana olulist lepingupunkti olulisel määral ning talle kohaldata hankelepingu rikkumise eest leppetrahvi.

Lepingujärgne tööde teostamise aeg pidi olema 15.06.2024–31.07.2024. Tegelikult lõpetas Asfaldigrupp OÜ tööd 31.08.2024 (s.o 31 päeva hiljem).

Lepingu p-i 14.3.4 kohaselt loetakse oluliseks lepingurikkumiseks olukorda, kui Töövõtjal on mahajäämus Tööde teostamise ajagraafikust rohkem kui 21 päeva. Seega on 31-päevane tähtaja ületamine oluline lepingurikkumine.

Tellija esitas 04.09.2024 kirjaga nr 4-6/RH-24-125 Asfaldigrupp OÜ-le tööde üleandmise tähtaja ületamise eest leppetrahvi 31 viivitatud kalendripäeva eest summas 6540,38 eurot, mis tasaarvestati töövõtjale maksmisele kuuluvast lepingu tasust.

6.3.2. Hankija ei saa arvesse võtta vaidlustuses esitatud vabandusi, mille kohaselt:

1) süüdi on alltöövõtja, kes tarnis vale õlipüüduri;

2) 31 päeva hilinemist ei ole midagi erilist, kuna kool nagunii augustis ei töötanud.

Lepingu täitmine on töövõtja riisiko. Töövõtja kannab vastutust, kellelt, mida ja mis tingimustel ta tellib. Relevantne pole argument, kas tellija tahtis alustada parkla kasutamist koheselt peale tööde tähtaega ehk augusti alguses. Kuna õpetajad saavad puhkuselt augusti keskpaigas, ei ole tõene väide, et parklat hakatakse kasutama alles õppetöö alguses ehk septembrist.

Objektil oli puuduseid tunduvalt rohkem, kui Vaidlustaja nimetud õlipüüdur. Tööde lõppenuks lugemine 31.08.2024 oli tellija poolne vastutulek, sest parkla oli põhimõtteliselt kasutatav. Kõik lepingujärgsed töövõtja kohustused polnud aga isegi 31.08.2024 seisuga täidetud. Nt töövõtja poolt esitati töövõtja garantiiaegne tagatis alles 16.10.2024.

6.3.3. Selle hankelepingu täitmisel esinenud puudustega on RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseis täidetud, kuna Asfaldigrupp OÜ rikkus töövõtjana olulist lepingupunkti olulisel määral ning talle kohaldati hankelepingu rikkumise eest leppetrahvi.

Töövõtuleping Kambja Vallavalitsuse ja Asfaldigrupp OÜ vahel sõlmiti 31.07.2024.

Lepingu p-is 3.1 on ette nähtud tööde teostamise aeg 2 kuud alates lepingu sõlmimisest, st 30.09.2024. Lepingust nähtub, mida peetakse oluliseks lepingurikkumiseks. Oluliseks võib pidada olukordi, mis annavad tellijale õiguse leping ühepoolselt lõpetada. Lepingu p-i 12.2 kohaselt on tellijal õigus leping ennetähtaegselt üles ütelda, kui töövõtja lepingurikkumise korral ei lõpeta rikkumist 5 tööpäeva jooksul tellijalt vastava ettekirjutuse saamisest. Tellija esitas nõudekirja lepingu täitmise tähtaja ületamisega seoses juba vahetult peale lepingus sätestatud tähtaja ületamist, 02.10.2024. Lepingu täitmise nõudekirjas anti täiendav tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks hiljemalt 08.10.2024, ning esitati leppetrahvi kohaldamise teade.

Tellija kohaldas Asfaldigrupp OÜ-le leppetrahvi 5600 eurot lepingu täitmise tähtaja ehk olulise lepingutingimuse olulisel määral ületamise eest. Tähtaega ületati 56 päeva ehk peaaegu sama kaua, kui oli esialgselt tööde teostamiseks etteantud aeg. Sellist tähtaja ületamist saab igal juhul lugeda olulisel määral tähtaja ületamiseks. Asjaolu, et lepingu tähtaeg on oluline lepingutingimus, nähtub kasvõi lepingu p-ist 3.3, mille kohaselt on tööde lõpetamise tähtaja ületamisel tellijal õigus töövõtjalt nõuda iga tähtaega ületava päeva eest leppetrahvi 500 eurot.

6.3.4. Hankija pöördus enne Vaidlustaja kõrvaldamise otsuse tegemist päringuga Kambja Vallavalitsuse hankelepingu täitmise eest vastutava isiku poole ja sai 21.04.2025 vastuse, milles kinnitatakse olulist lepingurikkumist Asfaldigrupp OÜ poolt ning seda, et töövõtja vastutab hankelepingu rikkumise eest. Kambja Vallavalitsus hindas, et 500 eurot leppetrahvi iga hilinenud päeva kohta kohaldades teeks 56 päevase hilineamise korral leppetrahvi summaks 28 000 eurot (ca veerandi 113 216 eurose lepingu maksumuse korral) ning kohaldas seetõttu leebemat määra, 100 eurot iga hilinenud päeva kohta.

6.3.5. Tegelik tööde teostamise aeg vastuvõtuakti kohaselt oli 25.11.2024. Lepingulised tööd on vastu võetud märkustega (1. Haljastustööde ülevaatused ja korrigeerimised hiljemalt 30.05.2025; 2. Sidekaevu ümbruse tõstmine, kõnnitee asfalteerimiste ülevaatused, poorsed kohad vajavad korrigeerimist, hiljemalt 30.05.2025; 3. Sõiduteel bornitiga täita ebatasased kohad hiljemalt 30.05.2025).

Lepingu p-i 1.2 kohaselt: *Tööd loetakse lõpetatuks ja Töövõtja vastavad kohustused täidetuks, kui Lepingus nimetatud Tööd on vastavalt Lepingus sätestatud tingimustele kohasel viisil teostatud (sh ehitustööd on sätestatud mahus tervikuna teostatud), õigusaktidega nõutud ehitamise tehnilised dokumendid on Tellijale üle antud, Tööd vastavad kõikidele kvaliteedi- ja muudele nõuetele ning on üleandmise-vastuvõtmise aktide alusel Tellijale üle antud. Järelikult saab asuda seisukohale, et töövõtja kohustused ei ole tänaseni täidetud.*

6.3.6. Peale vaidlustuse esitamist pöördus Hankija veelkord päringuga Kambja Vallavalitsuse poole. Kambja Vallavalitsuse Majandusosakonna juhataja kinnitas, et trahvi vähendamise läbirääkimisi ei toimu, leppetrahvi arve väljastati ja summa peeti kinni lõppaktist. Seega leppetrahv tasaarvestati viimase arvega ning selle kohaldamine on fakt.

6.3.7. Vaidlustaja püüab vaidlustuses pisendada oma hilinemist mh tellija poolt „täiendavate mõõdistuste“ tellimise tõttu. Lepingu lisa nr 1 (tellijapoolsed täiendavad nõuded) p 15 näeb ette, et mõõdistused olid lepingulised kohustused, mitte tellija täiendav soov: *Töövõtja peab õigeaegselt tagama vajalikud (kindlaksmääratud) mõõtmised ja katsetamised ning edastama tulemused omanikujärelevalve esindajale kohe pärast mõõtmise või katsetamise aega, mis on tehnoloogiliselt vajalik mõõtmisteks ja katsetamisteks ning tulemuste töötlemiseks.*

Jaama tänava rekonstrueerimine (hankeleping sõlmiti riigihanke viitenumber 276672 tulemusel)

6.3.8. Selle hankelepingu täitmisel esinenud puudustega on RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseis täidetud, kuna Asfaldigrupp OÜ rikkus olulist lepingupunkti (tähtaeg) olulisel määral (vähemalt 10 tööpäeva) ning talle kohaldati hankelepingu rikkumise eest leppetrahvi summas 3000 eurot. Lepingu p-i 11.3 kohaselt võib tellija lepingu erakorraliselt üles öelda, kui töövõtja mahajäämus tööde täitmise tähtajast on 10 tööpäeva või rohkem. Lepingu erakorralise ülesütlemise võimalus kinnitab, et täitmise tähtaega käsitletakse lepingus olulise lepingupunktina.

6.3.9. Jaama tn on väga intensiivse liiklusega tänav Tartus. 14.05.2024 sõlmitud lepingu p-i 3.2 kohaselt kohustus töövõtja lepingulised tööd lõpetama 15.11.2024, sh kõik ehitustööd 15.10.2024. 04.10.2024 seati töövõtjale täiendav tähtaeg, mille kohaselt ehitustööd objektil pidid olema lõpetatud 25.10.2024.

29.10.2024 seisuga fikseeris tellija esindaja mitmeid puudujääke objektil:

1) liiklusmärkide paigaldamine oli puudulik st mitte projektijärgne ning standarditest lähtuv;

2) markeering teostamata;

3) väikevormid püsivalt kinnitamata;

4) braikivide lahendused on puudulikult teostatud: katkised ja mitte nõuetele vastavalt paigaldatud braikivid tuleb välja vahetada ning samuti paigaldada puuduolevad;

5) Lehe tn künnis tuleb rajada projektijärgselt. Kuna künnise lahendus on puudulik, ei ole võimalik Lehe tn - Jaama tn ristmikul markeeringut teostada;

6) Lepa tn asfaltkate paigaldada uuesti, äärekivide kõrgused Lepa tn - Jaama tn ristmikul ei vasta projektile;

7) kinnistute juurdepääsude rajamise tööd olid pooleli sh treppide rajamine; teemaa-ala puhastus sh materjalide kuhilate likvideerimine Kadaka tn ääres teostamata; vuukide teostus tegemata;

8) foorlahendused olid Rõõmu tee-Jaama tn ristmikul teostamata;

9) munakivist sillutiskatete paigaldamise tööd olid pooleli;

10) piire ja väravad paigaldamata lõigus Jaama tn 153 kuni Jaama tn 159.

Lepingu p-i 9.5 alusel rakendas tellija (kiri 30.10.2024 nr 4-6/RH-24-035) alates 28.10.2024 oktoobrist leppetrahvi 250 eurot päevas iga viivitatud päeva eest. Lepingu rikkumiste kohta on tellija 14.11.2024 väljastanud töövõtjale leppetrahviarve nr 401K01468-4 summas 3000 eurot.

6.3.10. Hankija ei nõustu vaidlustuses esitatud vabandustega, et 10 päeva võrra viibis tööde üleandmise vormistamine üksnes tööde osa, mis oli seotud tänavate ristmikule valgusfooride paigaldamisega ning üleandmise vormistamise viibimise põhjuseks oli asjaolu, et Asfaldigrupp OÜ allhankija Traffest OÜ oli tellinud ebaõiged valgusfooride releed.

Hankijal on leping töövõtjaga ning lepingu täitmine on töövõtja riisiko. Töövõtja kannab vastutust, kellelt, mida ja mis tingimustel ta tellib.

6.3.11. Lepingu alusel käisid ehitustööd objektil veel 27.11.2024, mistõttu on eksitav Vaidlustaja väide, et hilineti vaid 10 päeva ja üksnes valgusfoori relee tõttu. Faktiliselt mindi ehitustöödega üle algselt lepingus esitatud tähtaja 43 päeva (15.10.2024–27.11.2024). Hoolimata osaliselt tegemata töödest tuldi töövõtjale vastu ja 27.11.2024 aktis loeti tööd lõpetatuks 15.11.2024 seisuga. Seega ületas töövõtja täiendavat tähtaega (25.10.2024) „ametlikult“ 21 päeva. Lepingu kohaselt loetakse alates 10 tööpäeva tööde tähtaja ületamist lepingu oluliseks rikkumiseks.

6.3.12. Aktis, millega loeti tööd 15.11.2024 seisuga lõpetatuks, on ülevaade vaegtöödest:

1) teostada täiendav teemaa-ala puhastamine - 29.11.2024;

2) braikivide vuugid täiendavalt täita sõelmetega - 29.11.2024;

3) gaasikapile paigaldada torukaitse 2tk - 29.11.2024;
4) LM 536bv (I gr) paigaldada mastile asukohas PK 1+39 parem pool - 29.11.2024;
5) likvideerida puudused liikluskorralduses: teostada markeering jalgratta- ja jalgteedel ning punane külmplastikust maleruudu markeering Kadaka-Jaama tn ristmikul rattatee laiuselt - 31.05.2025;

6) esitada, haljastuse, sillutiskivide sh taktiilsed kivid, väikevormide, tugimüüri, katete, äärekivide, hooldusjuhendid täitedokumentatsiooni koosseisus - 29.11.2024;

7) piire, väravad paigaldada rajatud tugimüürile ning käsipuud paigaldada rajatud treppidele lõigus Jaama tn 153 kuni Jaama tn 159 - 12.12.2024; Lõplik täitedokumentatsioon esitada – 29.11.2024.

Seni on markeering teostamata. Hankija on asunud tegelema ka ebakvaliteetsest tööst (asfaltkatte laiaulatuslikust lagunemisest) tulenevate nõuete esitamisega töövõtjale /Vaidlustajale, kuna garantiiperiood kestab.

6.3.13. Täiendavalt toob Hankija esile, et riigihanke järgselt sõlmiti kaks lepingut (tegemist oli ühishankega). Lisaks Tartu linnaga sõlmitud lepingule sõlmiti 07.07.2024 ka leping Asfaldigrupp OÜ ja AS-i Tartu Veevärk vahel, Jaama tn rekonstrueerimise mahus torustiku ehitamiseks. Lepingu p-i 4.2.1. kohaselt on töö täitmise periood 4 kuud alates hankelepingu sõlmimisest, milles sisaldub 1 kuu dokumentatsiooni üleandmiseks. Seega oli lepingu täitmise tähtaeg 07.11.2024. Tööde üleandmise akt on puuduste tõttu töös koostamata.

6.4. Eeltoodust nähtub, et Vaidlustaja on rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepinguid olulisel määral ning rikkumiste tulemusena on makstud leppetrahve. VÕS § 116 lg 2 p 4 peab oluliseks lepingurikkumiseks muuhulgas olukorda, kus kohustuse rikkumine annab kahjustatud lepingupoolele mõistliku põhjuse eeldada, et teine lepingupool ei täida kohustusi ka edaspidi.

6.5. Riigihange viitenumbri 223372 ei omanud kõrvaldamise otsuse tegemisel Hankija otsustamisprotsessis tähendust. Hankija vaid osundas, et kõrvaldatud ettevõtja puhul on süstemaatilist hankelepingute rikkumist esinenud ka varasemalt.

6.6. Hankija kõrvaldas Vaidlustaja hankemenetlusest, kuna Vaidlustaja varasemate lepingute rikkumine on Vaidlustaja muutnud Hankija silmis sedavõrd ebausaldusväärseks, et temaga lepingu sõlmimine oleks mõistlikust seisukohast vastuvõetamatu.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlusalust riigihanget korraldatakse lihthankemenetlusena, millisel juhul määrab Hankija riigihanke alusdokumentides lihthankemenetluse korra ja järgib RHS §-is 125 sätestatud nõudeid. Hankijal võib lihthankemenetluse korra määramisel lähtuda ka teistest RHS-i sätetest (RHS § 125 lg 2 ls 2).

RHAD dokumendi Alusdokumendid p-is 2.2 on Hankija kehtestanud: *Pakkujal¹ on õigus kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja, kellel esinevad RHS § 95 lg 4 nimetatud kõrvaldamise asjaolud.*

Menetlusosalised ei vaidle selle üle, et Hankija nägi RHAD-is ette õiguse kõrvaldada Lihthankes hankemenetlusest pakkuja, kelle puhul esinevad RHS § 95 lg-s 4, sh RHS § 95 lg 4 p-is 8, sätestatud alused.

8. RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud pakkuja või taotleja hankemenetlusest kõrvaldamise aluse puhul on tegemist diskretsioonilise kõrvaldamise alusega. Seega peavad otsusest nähtuma

¹ Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et tegemist on ilmse veaga Alusdokumentides ning sõna „Pakkujal“ asemel peab ole sõna „Hankijal“.

Hankija põhjendused ja kaalutlused.

RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaselt võib hankija kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, *kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankepingu olulist tingimust või hankepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi*. Seega pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamiseks RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel peavad olema üheaegselt täidetud järgmised tingimused:

1) pakkuja peab olema rikkunud eelnevalt sõlmitud hankepingu või hankepingute olulist tingimust;

2) hankepingut või hankepinguid peab olema rikutud oluliselt või pidevalt;

3) rikkumise tulemusena on lepingust taganatud, leping üles öeldud, hinda alandatud, kahju hüvitatud või makstud leppetrahvi.

Kontrollimaks, kas Hankija on kohaldanud RHS § 95 lg 4 p-i 8 õigesti, tuleb vaidlustuskomisjonil tuvastada, kas Vaidlustaja oli rikkunud varasemalt sõlmitud hankepingu(te) olulist tingimust oluliselt või pidevalt ning kas sellise rikkumisega kaasnes vähemalt üks RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud tagajärg.

9. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et enne otsuse tegemist Vaidlustaja kõrvaldamiseks Lihthanke hankemenetlusest, oleks Hankija pidanud andma Vaidlustajale võimalus esitada oma seisukohad ja võimalikud tõendid selle kohta, et Vaidlustaja on võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks (nn heastamismeetmed):

1) RHS § 97 lg 1 kohaselt: *pakkuja või taotleja, kellel esineb vähemalt üks käesoleva seaduse § 95 lõike 1 punktides 1–3 ja lõike 4 punktides 2–11 nimetatud alustest, võib riigihanke, mille eeldatav maksumus on vähemalt võrdne rahvusvahelise piirmääraga, esitada tõendid selle kohta, et ta on võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks*.

RHR-is avaldatud Lihthanke üldandmetest nähtub, et tegemist on lihthankega, mille maksumus jääb alla rahvusvahelist piirmäära, mistõttu pakkujatel polnud seadusest tulenevat õigust esitada pakkumustes RHS § 97 lg 1 alusel tõendeid, et nad võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks (nn heastamismeetmed);

2) RHS § 97 lg 3 võimaldab kohaldada nn heastamist ka riigihangetes, mille eeldatav maksumus on väiksem kui rahvusvaheline piirmäär, kui hankija sätestab selle võimaluse riigihanke alusdokumentides. Vaidlusaluses Lihthanke ei ole Hankija näinud RHAD-is ette pakkujatele võimalust nn heastamismeetmete esitamiseks. Seega polnud Hankijal ka seadusest tulenevat kohustust anda hinnangut Vaidlustaja poolt viidatud heastamismeetmetele, isegi kui Vaidlustaja sellised andmed enda initsiatiivil oleks esitanud, mida Vaidlustaja oma pakkumuses aga teinud pole. RHS-ist ega RHAD-ist ei tulene Hankija kohustust nn heastamismeetmeid pakkujalt oma initsiatiivil küsida.

10. Puudub vaidlus, et Hankija kõrvaldas Vaidlustaja hankemenetlusest rikkumiste tõttu kolme riigihanke tulemusel sõlmitud hankepingute täitmisel. Nendeks lepinguteks on:

1) riigihanke „Karlova kooli parkla rajamine“ (viitenumber 276694) tulemusel Tartu Linnavalitsuse Linnavarade osakonna ja Asfaldigrupp OÜ vahel 08.05.2024 sõlmitud Ehituse töövõtuleping ET 24/32 (edaspidi Karlova leping);

2) riigihanke „Tehnopargi tee ja kõnnitee renoveerimine“ (viitenumber 279541) tulemusel Kambja Vallavalitsuse ja Asfaldigrupp OÜ vahel 31.07.2024 sõlmitud Töövõtuleping 12-14/41;

3) riigihanke „Jaama tn rekonstrueerimine“ (viitenumber 276672) tulemusel Tartu Linnavalitsuse ja Asfaldigrupp OÜ vahel 14.05.2024 sõlmitud leping Jaama tn rekonstrueerimine nr 24-1709.

Kõigi eelnimetatud lepingute puhul on RHR-is märkused, et töövõtja suhtes on rakendatud leppetrahve (eelkõige) lepingu tähtaja ületamise eest.

11. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja väidetega, et Hankija otsus Vaidlustaja

9 (16)

hankemenetlusest kõrvaldamiseks on õigusvastane juba üksnes põhjendamis- või kaalutlemise kohustuste rikkumise tõttu. Vaidlustatud otsuses on Hankija välja toonud, et Vaidlustaja rikkumised esinesid kolme eelnimetatud riigihanke tulemusel sõlmitud hankelepingu täitmisel, et rikkumised seisnesid olulistes viivitustes hankelepingu täitmisel (Vaidlustaja ei täitnud lepinguid tähtaegselt) ning selle, et Vaidlustaja suhtes on kõigi käsitletud lepingute puhul rakendatud leppetrahve. Hankija põhjendustest kogumis nähtub ka see, miks Hankijal puudub Vaidlustaja kui pakkuja suhtes usaldus.

Vastuses vaidlustustele on Hankija esitanud selgitusi oma otsuses välja toodud asjaolude kohta ning vastuse lisana ka neid asjaolusid tõendavaid dokumente. Kohtupraktika kohaselt on hankijal võimalik täiendada oma põhjendusi vaidlustusmenetluses, kui puudub kahtlus, et hankija on nendest lähtunud ka otsuse tegemisel. Käesoleval juhul vaidlustuskomisjon selles ei kahtle.

12. 25.02.2022 otsuses kohtuasjas 3-21-1733, p 17, on Riigikohus leidnud, et juhul, kui seoses varasema hankelepingu täitmisega rakendatud sanktsioonide üle käib vaidlus tsiviilasjas, kuid hankija on tuginenud nendele asjaoludele pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamisel RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel, peavad vaidlustuskomisjon ja kohus hankija vastavat otsust kontrollides veenduma, et pakkuja õiguste piiramise alusena näidatud oluline või pidev rikkumine on tegelikult aset leidnud.

Sama otsuse p-is 18 on Riigikohus leidnud: *Hinnanguline otsus on pakkuja usaldusvääruse suhtes seisukoha kujundamine. Kaalutusotsus on hankija otsus ebausaldusväärne pakkuja RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldada (Meca, p 28; Delta Antrepriza, p 25). Nende otsuste aluseks olevad asjaolud, sh lepingu oluline rikkumine, aga tuleb kohtul üle kontrollida täies mahus, oma siseveendumuse kohaselt (Riigikohtu otsus nr 3-20-1198/58, p 15). Hankijal ei teki kaalutusõigust pakkuja kõrvaldamiseks, kui ei ole täidetud RHS § 95 lg 4 p-s 8 sätestatud objektiivsed tingimused.*

Kuigi vaidlustuskomisjonile teadaolevalt ei ole tsiviilvaidlust ühegi leppetrahvi rakendamise üle hankelepingutes, mille täitmisel toimepandud rikkumistele Hankija Vaidlustaja hankemenetlusest kõrvaldamisel tugineb, siis tulenevalt eeltoodud Riigikohtu otsusest peab vaidlustuskomisjon üle kontrollima ka asjaolud, mis seonduvad Asfaldigrupp OÜ väidetavate rikkumistega ning leppetrahvide rakendamisega hankelepingutes, mille täitmisel toimepandud rikkumistele Hankija Vaidlustaja hankemenetlusest kõrvaldamisel tugineb. Vaidlustuskomisjon saab seda siiski teha vaid piiratud ulatuses, lähtudes menetlusosaliste poolt vaidlustusmenetluses esitatud ja/või avalikest allikatest kättesaadavatest dokumentidest.

13. Vaidlustuskomisjon märgib, et RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel võib pakkuja või taotleja hankemenetlusest kõrvaldada ka siis, kui ta on oluliselt või pidevalt rikkunud kas või üksnes ühe eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.

14. Karlova lepingu täitmisega seonduvad asjaolud.

14.1. Tartu Linnavalitsuse Linnavarade osakonna (tellija) ja Asfaldigrupp OÜ (töövõtja) vahel 08.05.2024 sõlmitud Karlova lepingu puhul oli hankelepingu esemeks Karlova kooli parkla rajamine Tartus. Puudub vaidlus, et lepingu järgne tööde teostamise aeg oli 16.06.2024-31.07.2024². Kuna ka Vaidlustaja mõõnis vaidlustuses, et tegelikult anti töö Tellijale üle 31.08.2024, mida kinnitab ka 31.08.2024 kuupäevaga Karlova kooli parkla rajamise üleandmise-vastuvõtmise lõppakt (edaspidi Lõppakt), ei saa olla vaidlust ka faktis, et töövõtja (Vaidlustaja) hilines tööde tegemisel 31 kalendripäeva. Lõppakti p-is 8 on märgitud, et [---] *Tellija nõuab Töövõtjalt leppetrahvi tasumist 31 viivitatud kalendripäeva eest summas 6540,38 eurot. Vastavalt ehituse töövõtulepingu punktile 12.8 tasaarveldab Tellija ühepoolset*

² Karlova lepingu p-i 3.1 kohaselt: *Töövõtja annab Tellijale Töö üle hiljemalt 31.07.2024.*

Töövõtjale maksmisele kuuluvast tasust leppetrahvi summa. Sama teave on esitatud ka Tartu Linnavalitsuse Linnavarade osakonna poolt Asfaldigrupp OÜ-le kui töövõtjale 04.09.2024 saadetud kirjas nr 4-6/RH-24-125 „Ehituse töövõtulepingu nr ET 24/32 rikkumisest ja leppetrahvi nõue“.

Vaidlustaja ei väida, et ta oleks vaidlustanud leppetrahvi kohaldamist Karlova lepingu puhul.

14.2. Karlova lepingu p-is 14.3 on välja toodud, mida loetakse olulisteks lepingurikkumisteks. Lepingu alap-i 14.3.4 kohaselt on oluliseks lepingurikkumiseks ka see, kui *Töövõtjal on mahajäämus Tööde teostamise ajagraafikust rohkem kui 21 (kakskümmend üks) päeva.* Kuna Asfaldigrupp OÜ hilines Karlova lepingu alusel tööde üleandmisega 31 päeva, on tegemist olulise lepingurikkumisega Karlova lepingu alap-i 14.3.4 mõttes.

14.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et lepingu täitmise tähtaeg on vaieldamatult hankelepingu oluline tingimus, kuna hankijal on ilmselgelt huvi, et leping täidetakse selles ettenähtud tähtpäevaks. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et riigihangete puhul, mille riigihanke alusdokumentides on välja toodud ka lepinguliste tööde lõpetamise tähtaeg, tuleneb see, et lepingu täitmise tähtaeg on lepingu oluline tingimus, täiendavalt ka asjaolust, et kui aktsepteerida hankelepingu täitmisega viivitamist pakkuja poolt, kellega sõlmiti hankeleping, riivab see isikute huve, kes nt jätsid selles riigihankes pakkumuse esitamata, kuna ei pidanud võimalikuks hankelepingut riigihanke alusdokumentides määratud tähtjaks täita.

14.4. Vaidlustaja vastuväited, et hilinemine Karlova lepingu täimisega oli tingitud tema alltöövõtja veast ning 31 päevane viivitus lepingu täitmise ei tekitanud kellelegi probleeme, sest kooliaasta polnud alanud, ei ole asjakohased:

1) Karlova lepingus (pea)töövõtjaks olnud Vaidlustaja vastutab ka oma alltöövõtjate poolt tehtu/tegemata jäetu eest (vt ka Karlova lepingu p 5.4 ls 1: *Töövõtja kooskõlastab eelnevalt kirjalikult Tellijaga kõik Ehitustööga seotud alltöövõtjad ja vastutab täies ulatuses alltöövõtjate töö eest[---]* ning p 12.3 *Töövõtja vastutab kõigi alltöövõtjate poolt tehtud Tööde vastavuse eest Lepingu tingimuste*);

2) Karlova lepingus ei olnud lepingu lõppemise tähtpäev seotud kooliaasta algusega vaid määratud konkreetse kalendripäevaga – 31.07.2024 ning lepingu mittetähtaegse täitmise üle vaidlust olla ei saa. Asjaolust, kas ja kuivõrd lepingu mittetähtaegne täitmine tõi kaasa kellelegi otsest kahju või ebamugavusi, ei sõltu fakt, et Asfaldigrupp OÜ on lepingut rikkunud, lõpetades tööd ettenähtust 31 päeva hiljem ja see rikkumine on Hankija poolt sanktsioneeritud leppetrahviga.

14.5. Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Karlova lepingu puhul esinevad kõik eeltingimused RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamiseks:

- 1) Vaidlustaja on rikkunud hankelepingu olulist tingimust;
- 2) Vaidlustaja on rikkunud seda oluliselt;
- 3) rikkumise tulemusena on makstud leppetrahvi.

15. Tehnopargi lepingu täitmisega seonduvad asjaolud

15.1. Tehnopargi lepingus oli hankelepingu objektiks Tehnopargi tee ja kõnnitee renoveerimine Kambja vallas. Lepingu järgne tööde teostamise tähtaeg oli 2 kuud alates lepingu sõlmimisest koos vajaliku dokumentatsiooniga. Kuna leping Kambja Vallavalitsuse (tellija) ja Asfaldigrupp OÜ (töövõtja) vahel sõlmiti 31.07.2024, oli lepingu täitmise tähtpäev seega 30.09.2024.

Vaidlustusmenetluses väidab Vaidlustaja, et kokkulepitud tööd said tähtjaks valmis ja anti tähtaegselt üle ning viivitus tööde üleandmisel oli tingitud vastutulekust tellija (Kambja Vallavalitsus) soovidele, kes soovis saada täiendavat dokumentatsiooni. Mingeid tõendeid oma väite kohta Vaidlustaja esitanud ei ole.

15.2. Kambja Vallavalitsuse ja Asfaldigrupp OÜ vahelisest kirjavahetusest ning objekti Vastuvõtu-ülevaatus aktist nähtub Tehnopargi lepingu täitmisega seoses järgmist:

1) 02.10.2024 edastas tellija (Kambja Vallavalitsus) Asfaldigrupp OÜ-le kirja nr 2-7/2626, milles juhtis tähelepanu, et hankelepingu lõpetamise tähtpäev oli 30.09.2024, kuid töövõtja ei ole 02.10.2024 seisuga töid tellijale üle andnud ning tellija on leidnud töödes ka rea puudusi, sh oli esitamata projektdokumentatsioon. Kambja Vallavalitsus andis Asfaldigrupp OÜ-le puuduste kõrvaldamiseks aega kuni 08.10.2024;

2) 23.10.2024 pöördus Kambja Vallavalitsus kirjaga nr 2-7/2815 uuesti Asfaldigrupp OÜ poole ning teavitas, et on tuvastanud töödes mitmeid puudusi, samuti oli esitamata teostusdokumentatsioon. Kambja Vallavalitsus teavitas, et arvestab töövõtjale Tehnopargi lepingu p-ide 3.1 ja 3.3 alusel leppetrahvi alates 01.10.2024 summas 500 eurot iga tähtaega ületava päeva eest;

3) Vastuvõtu-ülevaatus akti kohaselt oli Tehnopargi lepingu tegelik tööde teostamise aeg 25.11.2024. Nagu nähtub Kambja Vallavalitsuse 06.12 2024 kirjast nr 2-7/2626, edastas töövõtja sel kuupäeval tellijale ehitusdokumentatsiooni;

4) 27.11.2024 kirjas tellijale selgitas Asfaldigrupp OÜ, et lõpetas haljastustööd 04.10.2024 ning tegi vaegtöid ja likvideeris Tellija poolt esitatud esialgseid puuduseid 06.10.2024. Lõpliku dokumentatsiooni esitamine viibis eelkõige asfaltkatte puurkehade laboritulemuste ootamise tõttu. Töövõtja ei saanud kolmandate isikute (nõuetekohane akrediteeritud labor) tellimuse teostamise aega mõjutada. Samuti viibis teostusjoonis kuna joonist muudeti tellija soovil. Asfaldigrupp OÜ leiab, et 07.10.2024 olid tööd lõpetatud (koos esimese ülevaatus puuduste likvideerimisega) ja osaline dokumentatsioon esitatud. Asfaldigrupp OÜ leidis, et kuna töövõtja on tähtaega ületanud 6 päeva, saab leppetrahvi suuruseks olla 600 eurot (100 eurot iga lepingu täitmisega viivitatud päeva eest);

5) 06.12.2024 kirjas nr 2-7/2626 jäi Kambja Vallavalitsus seisukohale, et töövõtja ei ole Tehnopargi lepingut kohaselt täitnud, viivitades lepingu täitmisega 56 päeva. Siiski vähendas Kambja Vallavalitsus leppetrahvi suurust, arvestades rikkumise eest perioodil 01.10.2024-25.11.2024 leppetrahvi summas 5600 eurot (56 päeva x 100 eurot = 5600 eurot). Leppetrahvi arvestas tellija tasaarvelduse korras maha Asfaldigrupp OÜ-le makstavast tasust.

15.3. Vaidlustuskomisjon märgib, et vaidlustuses esitatud väide, et Tehnopargi lepingus kokkulepitud tööd said tähtaegselt valmis, on vastuolus Asfaldigrupp OÜ enda 27.11.2024 kirjaga tellijale, milles ta töövõtjana taotleb läbirääkimisi tellijaga leppetrahvi vähendamiseks ning kinnitab, et tema hinnangul olid tööd lõpetatud (koos esimeste vaegtööde likvideerimisega) 07.10.2024. Järelikult on Asfaldigrupp OÜ ise möönnud, et ei lõpetanud töid tähtaegselt vaid vähemalt 6 päevase viivitusega. Vaidlustuses on Vaidlustaja kinnitanud, et Tehnopargi lepingu täitmine lükkus edasi 56 päeva võrra, kuna tellija soovil tellis töövõtja (Asfaldigrupp OÜ) teostusjoonistele täiendavalt tee paiknemise kõrguslikud andmeid, seega oli selline viivitus väidetavalt tingitud tellija soovist saada dokumente, mida lepingu kohaselt esitada ei tulnud.

15.4. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Tehnopargi lepingu täitmisel rikkus Vaidlustaja hankelepingu täitmise tähtaega ning on seda ka ise kinnitanud:

1) 27.11.2024 kirjas tellijale möönis Asfaldigrupp OÜ, et ületas lepingu täitmise tähtaega 6 päeva võrra ning kinnitas ka viivitust lõpliku dokumentatsiooni esitamisega tellijale;

2) vaidlustuses ei vaidle Vaidlustaja vastu Tehnopargi lepingu objekti Vastuvõtu-ülevaatus aktis fikseeritule, et lõplik dokumentatsioon esitati tellijale 25.11.2024, vaid väidab üksnes seda, et viivitus dokumentatsiooni esitamisega oli tingitud tellijast, ehk sellest, et tellija nõudis dokumente, mida tavaliselt ei esitata.

15.5. Tehnopargi lepingu p 1.2 sätestab, et: *tööd loetakse lõpetatuks ja Töövõtja vastavad kohustused täidetuks, kui Lepingus nimetatud Tööd on vastavalt Lepingus sätestatud tingimustel kohasel viisil teostatud (sh ehitustööd on sätestatud mahus tervikuna teostatud),*

õigusaktidega nõutud ehitamise tehnilised dokumendid on Tellijale üle antud, Tööd vastavad kõikidele kvaliteedi- ja muudele nõuetele ning on üleandmise- vastuvõtmise aktide alusel Tellijale üle antud.

Vastuvõtu-ülevaatus akti (Töövõtuleping nr 12-14/41 Tehnopargi tee ja kõnnitee renoveerimine) kohaselt on *Tegelik tööde teostamise aeg 25.11.2024* (p 6 Lepinguliste tööde teostamise aeg) ning *Täiendatud/korrigeeritud ja lõplik dokumentatsioon esitatud 25.11.2024* (p (numbrita) Teostusdokumentatsiooni (üleandmise dokumentatsiooni) üleandmine Tellijale). Lähtudes Vastuvõtu-üleandmise aktis toodud andmetest, Asfaldigrupp OÜ 27.11.2024 kirjast tellijale ning vaidlustusest, peab vaidlustuskomisjon tõendatuks, et Tehnopargi lepingu puhul andis Asfaldigrupp OÜ (töövõtja) ehitustööde dokumentatsiooni tellijale üle 25.11.2024, mistõttu Tehnopargi lepingu p-i 1.2 kohaselt tuli tööd lugeda lõpetatuks ja töövõtja kohustused täidetuks sellel päeval, ehk 25.11.2024. Seega on õige Hankija väide, et Asfaldigrupp OÜ hilines Tehnopargi lepingu täitmisega 56 päeva. Millest viivitus lepingu täitmisel täpsemalt tingitud oli, ei ole võimalik vaidlustusmenetluses tuvastada.

15.6. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja on rikkunud Tehnopargi lepingu puhul hankelepingu olulist tingimust. Lepingu täitmise tähtaeg on vaieldamatult hankelepingu oluline tingimus, sest hankijal on ilmselgelt huvi, et leping täidetakse selles ettenähtud tähtpäevaks. Lepingu täitmisega viivitamine 56 päeva võrra tuleb lugeda lepingu oluliseks rikkumiseks.

15.7. Kambja Vallavalitsus on rikkumise tulemusena kohaldatud Asfaldigrupp OÜ-le leppetrahvi 5600 eurot, mis on töövõtjale väljamaksmisele kuuluvast summast tasaarvelduse korras kinni peetud.

Vaidlustaja ei väida, et ta oleks Tehnopargi lepingu puhul leppetrahvi nõude vaidlustanud.

15.8. Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Tehnopargi lepingu puhul esinevad kõik eeltingimused RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamiseks:

- 1) Vaidlustaja on rikkunud hankelepingu olulist tingimust;
- 2) Vaidlustaja on rikkunud seda oluliselt;
- 3) rikkumise tulemusena on makstud leppetrahvi.

16. Jaama tn leping täitmisega seonduvad asjaolud

16.1. Jaama tn leping sõlmiti 14.05.2024 Tartu Linnavalitsuse (tellija) ja Asfaldigrupp OÜ (töövõtja) vahel ning lepingu esemeks oli Jaama tänava (lõigust Põhja pst – Rõõmu tee) taastusremonttööd ning osaline rekonstrueerimine. Lepingu p-i 3.2 kohaselt kohustus töövõtja lepingulised tööd lõpetama 15.11.2024, sh kõik ehitustööd objektil 15.10.2024.

Vaidlustaja väidab vaidlustuses, et tööd teostati tähtajaks ning 10 päeva võrra viibis tööde üleandmise vormistamine üksnes tööde osa, mis olid seotud tänavate ristmikule valgusfooride paigaldamisega, kuna allhankija (Traffic OÜ) oli tellinud valgusfooridele valed releed.

Vaidlustaja hankemenetlusest kõrvaldamise otsuses on Hankija seoses Jaama tn lepinguga märkinud, et töövõtjale seati täiendav tähtaeg, mille kohaselt ehitustööd objektil pidid olema lõpetatud 25.10.2024. Kuna ehitustööd ei olnud valminud ka täiendavaks tähtajaks, rakendati 14.11.2024 leppetrahvi.

16.2. Hankija (Jaama tn lepingus tellija) peab eksitavaks Vaidlustaja väidet, et tööde üleandmine viibis üksnes 10 päeva võrra ning sedagi üksnes valgusfooride releede tõttu. Hankija kinnitusel käisid ehitustööd objektil veel 27.11.2024, mis tähendab, et ehitustööde puhul ületati algses lepingus määratud tähtaega 43 päeva (15.10.2024-27.11.2024), kuid tellija tuli töövõtjale vastu ja tööd loeti lõpetatuks 15.11.2024 seisuga. Seega väidab Hankija, et töövõtja ületas talle töö lõpetamiseks seatud täiendavat tähtaega ehitustööde tegemiseks ikkagi 21 päeva võrra.

16.3. Tartu Linnavalitsuse (tellija) kirjavahetusest Asfaldigrupp OÜ-ga (töövõtja) seoses Jaama tn lepingu täitmisega ja leppetrahvi rakendamisega³ ning Vastuvõtuaktist Jaama tänava ehitustöödele (edaspidi Vastuvõtuakt), ilmnevad järgmised asjaolud:

1) Hankija on kinnitanud, et töövõtjale „tuldi vastu“, kui Vastuvõtuaktis loeti tööd lõpetatuks 15.11.2024, sest tegelikult tööd veel jätkusid. Ükskõik, kas tegemist oli „vastutulekuga“ või mitte, kuid Hankija ei väida, et Asfaldigrupp OÜ oleks rikkunud Jaama tn lepingu p-is 3.2 sätestatud kohustust lõpetada kõik lepingulised tööd 15.11.2024 (Jaama tn lepingu p-i 3.2 esimene (üldine) tähtaeg) ning selle eest ei ole tellija töövõtjale ka leppetrahvi määranud. Seega tuleb kõne alla üksnes küsimus, kas töövõtja rikkus Jaama tn lepingu p-is 3.2 sätestatud teist tähtaega, mis kohustas töövõtjat lõpetama kõik ehitustööd objektil 15.10.2024;

2) Tartu Linnavalitsus ning Asfaldigrupp OÜ sõlmisid Jaama tn lepingu suhtes 04.10.2024 Muudatuskokkuleppe, mille kohaselt kohustus töövõtja asfalteerimistööd lõpetama 20.10.2024 ja ehitustööd objektil 25.10.2024;

3) 21.10.2024 kirjas nr 4-6/RH-24-035 töövõtjale märkis Tartu Linnavalitsus, et 21.10.2024 seisuga on objektil asfalteerimistööd lõpetamata, andis töövõtjale asfalteerimistööde lõpetamiseks täiendava tähtaja (24.10.2024) ja ehitustööde lõpetamiseks täiendava tähtaja (28.10.2024) ning teatas, et kui tööd pole nendeks tähtpäevadeks valmis, rakenduvad leppetrahvid (250 eurot päevas) alates 25.10.2024 (asfalteerimistöödele) ja 29.10.2024 (ehitustöödele);

3) Tartu Linnavalitsuse 30.10.2024 kirjast nr 4-6/RH-24-035 nähtuvalt hakati töövõtjale leppetrahvi (250 eurot päevas) arvestama alates 28.10.2024⁴. Seega oli töövõtja asfalteerimistööd (teiseks) täiendavaks tähtajaks ilmselt teostanud, kuid 28.10.2024 seisuga polnud lõpetatud teised ehitustööd;

4) 14.11.2024 edastas Tartu Linnavalitsus (viitega Tartu Linnavalitsuse 30.10.2024 kirjale nr 4-6/RH-24-035) Asfaldigrupp OÜ-le arve leppetrahvi tasumiseks summas 3000 eurot. Millise perioodi eest leppetrahvi rakendati, arvelt ei nähtu, kuid lähtudes sellest, et leppetrahvi suuruseks oli 250 eurot, oli see määratud 12 päeva eest ($3000/250=12$). Lähtudes Tartu Linnavalitsuse 30.10.2024 kirjast nr 4-6/RH-24-035, mille kohaselt lõpetamata ehitustööde eest rakendatakse leppetrahvi alates 29.10.2024, pidi leppetrahv olema määratud perioodi 29.10.2024-09.11.2024 eest;

5) vaidlustuskomisjon möönab, et Tartu Linnavalitsuse kirjades töövõtjale esineb ebaselgusi ning väiksemaid vasturääkivusi, kuid lõppkokkuvõttes annavad need alust järelduseks, et Jaama tn lepingu ehitustööde tegemisel esines Asfaldigrupp OÜ-l vähemalt 12 päevane viivitus (arvestades ka Tartu Linnavalitsuse 21.10.2024 kirjas määratud täiendavat tähtaega - 28.10.2024), mille eest rakendati töövõtjale leppetrahvi.

16.4. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Jaama tn lepingu täitmisega hilinemine 12 päeva võrra on käsitletav hankepingu olulise rikkumisena.

Tartu Linnavalitsus on kohaldanud lepingu rikkumise eest leppetrahvi - 3000 eurot.

Vaidlustaja ei ole väitnud, et ta oleks Jaama tn lepingu puhul leppetrahvi kohaldamise vaidlustanud.

16.5. Nagu eelpool märgitud, on Jaama tn lepingu täitmisega seoses Vaidlustaja (ainus) vastuväide, et tööd teostati tähtaegselt ning üksnes tööde üleandmise vormistamisega hilineti 10 päeva võrra ning seda Asfaldigrupp OÜ alltöövõtja - Traffic OÜ - eksimuse tõttu. Ainsa tõendina on Vaidlustaja esitanud tema poolt 31.12.2024 Traffic OÜ-le väljastatud arve (arve nr 21250) summas 915 eurot, mille põhjenduseks on: *Jaama tn obj. ületatud tähtaja eest*.

³ Kirjad on üksnes Tartu Linnavalitsuselt Asfaldigrupp OÜ-le kui töövõtjale. Omapoolseid tõendeid ei ole Vaidlustaja vaidlustusmenetluses esitanud ning need (kui neid on) pole kättesaadavad ka Tartu Linnavalitsuse dokumendiregistrist.

⁴ Samas kirjas on loetletud 12 puudujääki objektil (vt käesoleva otsuse p 6.3.9).

Vaidlustuskomisjon leiab, et Vaidlustaja esitatud arve tõendab üksnes seda, et Asfaldigrupp OÜ heitis Traffic OÜ-le ette mingit rikkumist Jaama tn objektil, seoses tähtaja ületamisega. Milles see rikkumine seisnes, mida see kaasa tõi, kas ja kuidas see mõjutas Jaama tn objekti üleandmist tellijale, ning miks Vaidlustaja selle eest ei vastuta - kõike seda esitatud arve ei selgita. Arvel pole märgitud isegi seda, et tegemist on leppetrahvinõudega alltöövõtjale. Vaidlustuskomisjon märgib, et isegi, kui töö üleandmise viibimine 10 päeva võrra oli tingitud alltöövõtja (Traffic OÜ) vigadest, nagu väidab Vaidlustaja, vastutas lepingu õigeaegse täitmise eest siiski (pea)töövõtja – s.o Asfaldigrupp OÜ (vt nt Jaama tn lepingu p 9.1 ls 2).

16.6. Vaidlustaja ei ole esitanud vaidlustusmenetluses mingeid omapoolseid tõendeid seoses Hankija kirjades välja toodud väidetega tööde hilinemise kohta. Vaidlustaja on loobunud ka täiendavate seisukohtade ja tõendite esitamisest pärast seda, kui sai vaidlustuskomisjonilt Hankija vastuse vaidlustusele, millest Vaidlustajale pidid olema ometi arusaadavad kõik Hankija argumendid seoses Jaama tn lepinguga, isegi kui need poleks olnud talle mõistetavad Vaidlustaja hankemenetlusest kõrvaldamise otsusest (mis on ebatõenäoline, sest töövõtjana pidid kõik Jaama tn lepinguga seotud asjaolud teada olema).

16.7. Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Jaama tn lepingu puhul esinevad kõik eeltingimused RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamiseks:

- 1) Vaidlustaja on rikkunud hanklepingu olulist tingimust;
- 2) Vaidlustaja on rikkunud seda oluliselt;
- 3) rikkumise tulemusena on makstud leppetrahvi.

17. Vaidlustuskomisjon märgib, et isegi juhul, kui lähtuda Tehnopargi lepingu ja Jaama tn lepingu puhul üksnes sellest, millises ulatuses Vaidlustaja ise möönab hilinemisi nende lepingune täitmisel (Tehnopargi lepingu puhul 6 päeva ja Jaama tn lepingu puhul 10 päeva), on ilmne, et ka nende hanklepingute puhul rikkus Asfaldigrupp OÜ lepingu olulist tingimust – lepingu täitmise tähtaega. Vaidlustuskomisjon seisukohal, et korduvad (ka väikesed) rikkumised võivad kogumis tähendada lepingute olulist rikkumist ja seada kahtluse alla ettevõtja usaldusväärsuse. Tallinna Halduskohus on 05.07.2019 otsuses haldusasjas nr 3-19-1000, p-s 10 muuhulgas märkinud, et [...] *erinevad rikkumised, mis eraldiseisvalt ei pruugi olla piisavad, et hankija hankest kõrvaldada, võivad kogumis sellise otsuse tegemiseks küllaldase põhjuse anda. Iseäranis siis, kui rikkumisi esineb palju ja pidevalt.*[...] (Tallinna Ringkonnakohus on nõustunud eeltoodud halduskohtu otsuse põhjendustega ning Riigikohus ei võtnud kaebust menetlusse).

Hoolimata eeltoodust jääb vaidlustuskomisjon kõikide oma varem esitatud seisukohtade juurde seoses nende lepingute mittekohase täitmisega Asfaldigrupp OÜ poolt (vt käesoleva otsuse p-id 15-16.7).

18. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Karlova lepingu, Tehnopargi lepingu ja Jaama tn lepingu mittetähtaegsest täitmisest ning selle tagajärjel leppetrahvide rakendamisest hankijate poolt, sai Hankijal tekkida põhjendatud kahtlus Asfaldigrupp OÜ usaldusväärsuses ning selles, kas pakkuja on võimeline teostama töid RHAD-is kehtestatud nõudeid arvestades, sh tähtaegselt. Hankija on oma otsust piisavalt põhjendanud.

Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus kõrvaldada Vaidlustaja hankemenetlusest on kooskõlas RHS § 95 lg 4 p-iga 8 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

19. Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

19.1. Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

19.2. Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

Taivo Kivistik
(allkirjastatud digitaalselt)